БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ (8559) 1958 оной февралиин 8, суббото. Сэн 20 мүнгэн

ЭРХИМЭЙ ЭРХИМ, ЭГЭЭЛ ТҮРҮҮ ХҮНҮҮДНАЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД БОЛГОГДОН ДЭБЖҮҮЛЭГДЭБЭ

Бурят-Монголоймнай алдарта кандидадууд

...уехэ Эхэ орон доторнай болоһондол манай республика соо: фабрика бо... заводуудта, институдууд болон эмхи ...ануудта, колхоз, совхоз болон МТС-...—хаана яанагүй һунгуулиин урда суглаанууд һүр жабхалантэ оршон ...дда боложо байна. Инаг түрэл Эхэ ...йнгоо гүрэнэй засагай дээдын орган-...путадаар һунгагдаха кандидадуудые ...үлтэдэ эдэ суглаанууд зорюулагд... Хэдэн зуугаад хүнүүдэй хабаа-...тайгаар боложо байгаа тус суглаа-... Коммунис партидаа, хүсэн түгэлдэр ...оровдоо республикымнай олон түмэн ...хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байһыень ...аа тодоруулан харуулна. Комму-...партимнай ажалшадай байдалые улам ...һайжаруулхын түлөө үнэн зүрхэн-...оролдоно, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ бү-...арадуудай энэрхы сэдьхэлээр эбтэй, ...барисаатай байхын түлөө эсэшэгүй-...тэмсэнэ гэжэ үтэ хэлэһэн хүн бүхэн ...гүлэнэ.

...еншье маша зүб! һүүлэй хэдыхэн ...соо, илангаяа КПСС-эй XX съездын ...ой сагһаа хойшо арадайнгаа ажа-...али бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэ-...Коммунис партимнай түүхэтэ амжал-...удые туйлаа. Хүдөө ажахыдашье, ...турна байгуулалтадашье, промыш-...ленностьдашье, наука болон техникые ...шань дабшуулгадашье тон ехэ ху-...танууд болоо. Партиингаа дотоодын-...гадаадынше политикын аргагүй ...сэсэн хёрхо байһанда ажалшад өөһэ-...унэзгыгөөр этигэнхэй.

...имэһээ түбхын түрүүндэ парти, пра-...вительствынгаа элитэ ударидагшадые де-...утатта кандидадуудаар арад зомнай ...үүлнэ. КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи ...секретарь **Н. С. Хрущев,** партиин Цент-...ральна Комитедэй Президиумэй гэшүүд **...Е. Ворошилов, А. И. Микоян,** **...Суслов** гэгшэдые депутадта канди-...д болгон манай республикын олохон ...предприяти, колхоз, МТС-эй кол-...ективүүд дэбжүүлбэ. Тэрэшэлэн һунгуу-...лиин 24-дэхи округһоо РСФСР-эй Ми-...нистрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлог-...шо **М. А. Яснов,** 410-дахи Улан-Удын ...паровозо-бүтээлгын округһоо гурбадахин ...Советскэ Союзай Герой **А. И. Покрышкин** ...депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэн-...

...анашье һаань, ямаршье хүдэлмэридэ ...үүсхэлтэ ажалаараа шалгарһан лэ хү-...ые, эрхимэй эрхим түрүүшүүлые ма-...арад зон гүрэнэйнгөө засагай дээдын ...ууудта һунгадаг. Мүнөөшье СССР-эй ...Верховно Соведэй депутадта кандидадуу-...дэбжүүлэгдэһэн, Бурят-Монголойн ...түлөөлэгшэдые хараад үзэел.

...л даа, Бурят-Монголдоо суурхаһан ...р хүбүүд, басагаднай: партиин обко-...й нэгэдэхи секретарь **А. У. Хахалов,** ...уранзохёолшо **Х. Н. Намсараев,** үүс-...бэрхэ зоотехник **Л. А. Уварова,** ...республикын Министрнүүдэй Соведэй Тү-...рүүлэгшэ **В. Р. Филиппов,** мяханай ком-...бинадай мастер **Н. Я. Рыбникова,** электро-...шын мэргэжэлые эрхимээр шудал-... **П. Н. Андреев,** томо колхозые удаанай ...даагша **Ж. Б. Ванкеев,** партиин Би-...н райкомой секретарь **В. Г. Больша-...** колхозой түрүү хонишон **Б. Б. Сан-...** оролдосотой багша **А. И. Хабаева,** ...эй тракторна бригадын бригадир **...Х. Таханов,** ордэнто заводэй суута ...фрезеровщик **М. А. Чернышев.** Эдэ бүлта-...ханиисень хэн гэшэгүй, алиниинь ...гэшэгүй— ажал хүдэлмэриингөө ...оһоо хормойгоо шуужа, хамсыгаа ша-... оролсодог, шэнэ юумые ходо үүсхэ-...бадаг, арад зонойнгоо ашаа туһын ...да ами бэеэ хайрлангүй ажаллахаар ...шье бэлэн байдаг хүнүүд гээшэ.

Эдээн сооһоо хэнэйншье хүдэлмэрийе, наһанайнь намтарые иража харахада, дээрэ хэлэгдэһэн тобшололой зүб байһаниинь тодорно. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Б. Б. Санжиева 1957 ондо 170 эхэ хони даажа абаһан аад, тэдээнһээ хамта 270 хурьга гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүхэнһөө 158 хурьга түрүүлжэ түлжүүлээд, республикын бүхы хонишод-то үльгэр жэшээ харуулһан байна. Энэ жэшээгээр мүнөө 100 хонин бүриһөө 140 хурьга абажа түлжүүлхэ гэһэн мүрысөөн хонишодоймнай дунда хаа хаанагүй үргэ-нөөр дэлгэрээд байна бшуу. Тэрэшэлэн Ленинэй ордено ПВЗ-гэй алдарта фрезе-ровщик М. А. Чернышев һүүлэй хэдэн жэлэй туршада халаанайнгаа даабарийе ходол 350—400 процент дүүргэнэ. Тии-гээд «Улан-Удэ городой эрхим фрезеров-щик» гэжэ нэрэзэргэтэй болонхой.

Мүн СССР-эй Верховно Соведэй депу-тадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн В. Р. Филипповэй һураһыень, ажалла-һыень, элитэ эрдэмтэ болоһыень хаража үзэхэдэ, тон ехэ һонирхолтой. Үгытэй бурядай бүлэдэ түрэһэн энэ хүбүүн Улан-Удын зооветеринарна институт эрхимээр дүүргээд, һүүлээрнь аспирант болоһон байгаа. Оюун бэлигээр түгэл-дэр, хурдан хурса хүн байһан туладаа Василий Родионович 1947 ондо наукын кандидат нэрэзэргэтэй эрдэмтэн болоһон бэеэрээ, тус институдайнгаа кафедрые даагшаар, директорэй орлогшоор, мүн ди-ректорээр хүдэлмэрилһэн байна. Тиигээд наукын доктор болоод хүдэлмэрилжэ бай-тараа, мүнөө республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ болонхой.

Арад зонойнгоо гүн сооһоо гараад, арадайнгаа дунда ябажа, Совет засагай үедэ Коммунис партиин хүтэлбэри доро хүмүүжэһэн иимэ арюун сэхэ хүбүүд, басагадаймнай арадтаа алба хэхэ, социа-лис Эхэ ороноо саашадань шэн зоригтой-гоор хүтэжөөхэ байһаниинь лаб тай.

Һунгуулиин урда тээхи суглаанууд дээрэ коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй хамтадаа дэбжүүлһэн кандида-дуудые ажалшад бүлтадаа инаг халуу-наар, үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ. Энэ хадаа түрэл Коммунис партияа тойрожо, олон түмэн ажалшадаймнай няттаар жагсаһые, инаг партиингаа дотоодыншье, гадаадын-шье сэсэн мэргэн политикые тэдэнэй хэл-бэришэгүйгөөр дэмжэдэг, хазагайруулан-гүйгөөр бэелүүлдэг байһыень элеэр гэр-шэлнэ.

Һүүлшын һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн дүрбэхэн жэлэй турша соо Коммунис пар-тиин хүтэлбэреэр республикымнай эконо-мико, мүн культурна байгуулалтада ни-лээд ехэ хубилалтанууд болоо. Жэшээлбэл, целлюлозно-вискозно комбинат, түмэр-бе-тон зүйлнүүдые бүтээхэ Таловска завод, барилгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ Татауровска комбинат, Тимлюйскэ асбссто-шифернэ завод баригдажа байна. Бэелүү-лэгдэһэншье промышленна барилгануудые тоолохо болоо һаа, олон бии. Олохон Куль-турын байшангууд, клубууд, һургуули-нууд, эмнэлгын эмхи зургаанууд энэ үе соо шэнээр баригдаа, баригдажашье байна. Арад зоноймнай байдал эли бай-са һайжараа. Эдэ бүгэдэ хадаа манай рес-публикын улам саашадаа ургажа, үргэжэ-жэ, баяжажа байһые тодоруулна. Хараал-һан хэрэгээ Коммунис партимнай нанги-наар бэелүүлдэг байһаниинь эндэ элирнэ.

Марксизм-ленинизмын илагдашагүй туг доро Коммунис партиин хүтэлбэреэр Совет оромнай урагшаа, коммунизм тээшэ амжалтатайгаар зорижо ябана, тиимэһээ зориһондоо хүрэжэ, коммунизм байгуулха-мнай дамжаггүй!

Шалгарһан механизатор

Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй МТС-эй хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэри-лэгшэдэй һунгуулиин урда тээхи суглаан үсэгэлдэр баяр баясхалан-гай оршон байдалда үнгэрбэ.

МТС-эй главна бухгалтерай ор-логшо нүхэр Ошоров үгэ абажа, СССР-эй Верховно Соведэй Нацио-нальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 412-дохи Түнхэнэй округһоо КПСС-эй ЦК-гэй секретарь **Михаил Андреевич Сус-ловые** дэбжүүлхэ дурадхал оруулаа.

КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Миха-ил Андреевич Сусловые һунгуулиин 412-дохи Түнхэнэй округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национально-стьнуудай Соведэй депутадта канди-дадаар дэбжүүлхэ тухай шиидхэбэ-ри нэгэн дуугаар баталагдаа.

Удаалуулан тус МТС-эй МТМ-гэй токарь нүхэр Моложников үгэ абаад:

— Манай мастерскойн хүдэлмэ-ришэдэй зүгһөө СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Со-ведэй депутадта кандидадаар һун-гуулиин 412-дохи Түнхэнэй округ-һоо 6-дахи тракторна бригадын бри-гадир **Даба Хоборкович Тахановые** дэбжүүлнэб. Нүхэр Таханов манай МТС-эй түрүү механизаторнуудай нэгэнийнь юм,—гэбэ.

Нүхэр Моложниковой дурадхалые суглаанда хабаадагшад нэрьемэ аль-га ташалгаар угтажа, бүгэдөөрэн һайшаан дэмжэбэ.

Суглаашад Даба Хоборкович Та-хановые СССР-эй Верховно Сове-дэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн һаналаар тогтоогоо.

Мүн Хэрэнэй МТС-эй коллектив һунгалтын урда тээхи окружной суг-лаанда өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые һунгаба.

Модошодой эрхим түлөөлэгшэ

Байгал далайн эрьедэ оршодог Турка тосхоной ажалшад февра-лиин 6-най үдэшэлэн клуб тээшээ олоороо субажа байба. Эндэ Бай-кальска леспромхозой модошод, заһабариин механическа мастер-скойн хүдэлмэришэд олоороо суг-ларанхай.

Леспромхозой партийна органи-зациин секретарь нүхэр Калинин суглаа нээжэ, өөһэдынгөө коллекти-вэй дундаһаа Эхэ оронойнгоо дээдэ орган —СССР-эй Верховно Сове-дэй депутадта кандидадые дэб-жүүлхэ золтой байһан тухай хэ-лэбэ. Удаань үгэ абаһан ме-ханическа мастерскойн началь-ник Фёдор Куприянов «СССР-эй Верховно Соведэй На-циональностьнуудай Соведэй депу-тадта кандидадаар һунгуулиин 413-дахи Кабанскын округһоо мо-до бэлэдхэлэй промышленность дээрэ олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ байһан **Прокопий Николаевич Анд-реевые** дэбжүүлхые дурадханаб» гэбэ. Суглаанда хабаадагшад энэ дурадхалые нэрьемэ альга ташал-гаар угтаба.

Нүхэр Куприяновай дурадхалые хүдэлмэришэд нүхэд Тарасова, Прокушев, Тунгусов болон бусад һайшаан дэмжээ. Прокопий Нико-лаевич Андреев Байкальска лес-промхозые эмхидхэгшэдэй нэгэн. 25 жэлэй турша нүхэр Анд-реев эндэ таһалгагүйгөөр хүдэл-мэрилжэ байнхай. Мүнөө леспромхо-зойнгоо доодо складта модо хэм-жэгшээр хүдэлмэрилнэ.

Һунгуулиин суглаан нүхэр П. Н. Андреевые һунгуулиин 413-дахи Кабанскын округһоо СССР-эй Вер-ховно Соведэй Национальностьну-дай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол батлан абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүү-лэгдэһэн өөһэдынгөө нүхэр А. И. Хабаевае 1-дэхи интернат-һургуулиин багшанар амаршалжа байна.

А. Мантаевай фото.

Хүндэтэй түрүүлэгшэ депутадта зууршалагдаба

Февралиин 6-най үдэшын 6 сагта Ехэ-Кударын МТС-эй партийна ор-ганизациин секретарь нүхэр Г. С. Одоев суглаа нээжэ, гаражые даагша нүхэр Кутаковто үгэ үгэбэ.

— Би Коммунис партиин, Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша **Климент Ефремович Ворошиловые** СССР-эй Верховно Соведэй Нацио-нальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат болгожо, һунгуулиин 418-дахи Кяхтын округһоо дэбжүүлнэб, —гэжэ тэрэ хэлээ.

Нүхэр Кутаковой дурадхалые ме-ханизаторнууд Пасаков, Тимофеев бусад дэмжэбэ.

МТС-эй түрүү слесарь Д. У. Баи-нов трибунын дэргэдэ ерэнэ. «Манай Ехэ-Кударын МТС-эй механизатор-нуудай зүгһөө СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Со-ведэй депутадта кандидадаар һун-гуулиин 418-дахи Кяхтын округһоо Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Жамсо Бальжинимаевич Ванкее-вые** дэбжүүлхые дурадханаб.

Энэ артель манай республикын түрүү колхозуудай нэгэн юм. 1957 ондо 4,5 миллион түхэриг олзо до-ход оруулаа. Колхозникуудай ажал-та үдэртэ 8 түхэриг хубаагдахань. Нүхэр Ванкеев шадамар эмхидхэг-шэ байһанаа харуулаа. Манай эти-гэл найдабарийе харюулжа шадаха хүн гэжэ һананам» гээд нүхэр Баи-нов мэдүүлээ.

Нүхэр Баиновай дурадхалые ме-ханизаторнууд нүхэд Воробьев, Дамбаев, Жарников болон бусад һайшаан дэмжэбэ.

Суглаанда хабаадагшад Верховно Соведэй Национальностьнуудай Со-ведэй депутадта кандидадуудаар һунгуулиин 418-дахи округһоо нүхэр Климент Ефремович Ворошиловые, нүхэр Ванкеевые дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидхээд, һунгуулха зүбшөөлөө үгэхыень гуйжа тэдээндэ хандаба.

Мүн СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандида-дуудаар һунгуулиин 378-дахи Улан-Удын хүдөөгэй округһоо КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр **Н. С. Хрущевые,** КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Ха-халовые,** СССР-эй Верховно Сове-дэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 24-дэхи Эрхүүгэй округһоо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүү-лэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр **М. А. Ясновые** дэбжүүлхэ тухай Га-луута-Нуурай горнягуудай шиидхэ-бэрийе Кударын МТС-эйхидэй суг-лаан нэгэн дуугаар дэмжээ.

Һунгалтын урда тээхи суглаанда эльгээхэ түлөөлэгшэдые тус суглаан һунгаба.

Жаргалай түлөө тэмсэдэг хүнүүд

Борьёогой совхозой центр Бело-озёрск тосхон. Үдэшын 8 часта сов-хозой клуб соо һунгуулиин урда тээ-хи суглаан болобо. Эндэ совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, алба-хаагшад олоороо сугларанхай. Сов-хозой фермэнүүдһээ ерэгшэд олон.

Суглаае партийна эхин организа-циин секретарь, хүдэлмэришэдэй ко-митедэй гэшүүн нүхэр Тогочиев нээ-бэ.

Түрүүшээр Белоозёрско сельсове-дэй түрүүлэгшэ нүхэр Губанов СССР-эй Верховно Соведэй Нацио-нальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин 419-дэхи Зэдын округ-һоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Нэгэдэхи секретарь **Никита Сергее-вич Хрущевые** дэбжүүлбэ. Энэ ду-радхалыень хэлхээ холбооной на-чальник Жуков ба бусад халуунаар дэмжээ.

Борьёогой совхозой түрүү хони-шон Цокто Ринчинович Чойдонов трибуна дээрэ гаража, иигэжэ хэлэ-бэ:

— СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүл-гэ хадаа гүрэнэйнгөө засагай дээдэ газарта өөһэдынгөө эрхим түлөөлэг-шые эльгээхэеэ түхеэржэ байһан баяр баясхалантай үемнай гээшэ. Манай эльгээһэн түлөөлэгшэ арад зонойнгоо зол жаргалта байдалай түлөө, экономико болон культурын урган бадархын түлөө ехэ оролдолго гаргаха ёһотой. Тиимэһээ би совхо-зойнгоо зоотехник **Любовь Алек-сандровна Уваровае** кандидадаар дурадханаб. Юуб гэхэдэ, Любовь Александровна манай совхозой гол һалбари болохо мал ажал, илангаяа хонин һүрэгые хүгжөөхэ хэрэгтэ эсэ-шэ сусашагүйгөөр ажаллажа, ма-лаймнай үүлтэрые һайжаруулалсаа, ашаг шэмыень дээшэлүүлэлсээ гээ-шэ. Би хонишон хүн туладаа тэрэ-нийе өөрынгөө ажал дээрэ харанаб.

Энэ дурадхалые совхозой хүдэл-мэришэд баяр баясхалантайгаар уг-тан абаа. Тэдэнэр хойно хойноһоо бодожо үгэ хэлэжэ, халуунаар дэм-жэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Сою-зай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Марк Антонович Чернышевые, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Со-ведэй депутадта кандидадаар һун-гуулиин 24-дэхи Эрхүүгэй округһоо дэбжүүлэгдэһэн Михаил Алексеевич Ясновые суглаанда хабаадагшад нэ-гэн һаналаараа дэмжэбэ.

Багшаая дэбжүүлхэ хубитай байба

Үдэшын 7 час.- Улан-Удын нэгэдэхи интернат-һургуулиин багшанар, хүмүү-жүүлэгшэд болон бусад хүдэлмэрилэгшэд багшанарай таһалга соо сугларанхай бай-ба. Эдэнэй нюур шарай согтой хүхюунүүд. Энэншье гайхалгүй. СССР-эй Верховно Со-ведэй депутадта кандидадаар эрхим хүнүү-дээ дэбжүүлхэ зол хуби энэ һургуулиин-хидта тудаа бшуу.

Һургуулиин месткомой түрүүлэгшэ Софья Борисовна Халбаева суглаагаа нээ-бэ. Партиин Советскэ райкомой секретарь нүхэр Бадмацыренов түрүүлэн үгэ абаад, иигэжэ хэлээ:

— Мүнөө манай орон СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэжэ байна. Энэ үдэрые бүхы арад зон эрхим бэлэгүүдтэй-гээр угтахын тула ажалай вахтада жагса-на. Предприяти, эмхи зургаан, һургуули болон хүдөө нютагуудаар депутадта канди-дадуудые дэбжүүлгэ эхилэнхэй. Тиимэһээ, Конституцяар батадхагдаһан эрхээ эдлэ-жэ, манай коллективэй үмэнэһөө канди-дадуудые дэбжүүлхээ мүнөөдэр суглар-бабди.

— Һунгуулиин 409-дэхи Улан-Удын городской округһоо СССР-эй Верховно Со-ведэй Национальностьнуудай Соведэй депу-тадта кандидат болгожо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Климент Ефремович Ворошиловые** дэбжүүлнэб,—гэ-жэ һургуулиин һуралсалай талые даагша Евгения Владимировна Бураева хэлэбэ.— Климент Ефремович—Ленин багшын дү-тын шаби, Советскэ Армиие эмхидхэлсэһэн, удаан саг соо хүтэлбэрилһэн хүн. Мүнөө нүхэр Ворошилов Совет засагай ехэ дээдын зургаанийе толгойлно.

— Суглаанда хабаадагшад бүгэдөөрэн нүхэр Бураевагай дурадхалые нэрьемэ аль-га ташалгаар угтаба. Удаалуулан А. А. Шу-лунова, Т. Т. Богданов үгэ хэлэжэ, Евге-ния Владимировнагай дурадхалые һайшаан дэмжээ.

Тиигээд Климент Ефремович Ворошило-вые СССР-эй Верховно Соведэй Националь-ностьнуудай Соведэй депутадта кандида-даар дэбжүүлхэ гэжэ нэгэн дуугаар тог-тообо.

Тэрэнэй удаа Валентина Иннокентьевна Ивановада үгэ үгтөө.

— Өөһэдынгөө дундаһаа депутадта кан-дидадые дэбжүүлхэ найдабари бидэндэ хүр-төө. Тиимэһээ эгээл эрхим нүхэрөө нэрлэ-хэ ёһотой болонобди. Математика заадаг багша **Анжелика Иннокентьевна Хабаевае** нэрлэбэл, таанадай хүсэл бодолые элир-хэйлхэб гэжэ һананаб.

Анжелика Иннокентьевна Кабанскын дунда һургуулида 15 жэлэй турша соо амжалтатай һайнаар ажаллажа байһанаа, интернат-һургуулида 1956 ондо ерэһэн юм. Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа, эр-дэм шадабаряа зорюулжа, баян дүй дүр-шэлтэй, олондоо хүндэтэй болонхой. Нү-хэр Хабаева олониитын хэрэгтэ эдэбхи-тэйгээр хабаададаг. Улан-Удын горсоведэй депутат, һургуулиин месткомой гэшүүн байхаһаа гадна, агитатораар хүдэлмэрилнэ. Габьяата ажалайнгаа түлөө 2 медаляар, хэдэн грамотаар, «Арадай гэгээрэлэй от-личник» гэһэн значогоор шагнагданхай.

—Анжелика Иннокентьевна бидэнэй этигэл найдабарийе харюулха байха. Тиимэ хадань, нүхэр Ивановагай дурад-халые дэмжэнэбди,—гэжэ П. Г. Петрова, Х. Б Базаржапова, О. Б. Махатова, А. В. Гергенова удаа дараалан мэдүүлбэд.

Һунгуулиин 409-дэхи Улан-Удын го-родской округһоо СССР-эй Верховно Со-ведэй Национальностьнуудай Соведэй де-путадта кандидадаар Анжелика Иннокен-тьевна Хабаевае дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталагдаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Националь-ностьнуудай Соведэй депутадта РСФСР-ээ һунгагдаха кандидадаар һунгуулиин 24-дэхи Эрхүүгэй округһоо РСФСР-эй Ми-нистрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын ор-логшо **Михаил Алексеевич Ясновой,** һун-гуулиин 377-дохи Улан-Удын городской округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союз-ай Соведэй депутадта кандидадаар паро-возо-вагонно заводой фрезеровщик **Марк Антонович Чернышевой** кандидатурану-дые барандаа халуунаар дэмжэһэн байна.

Һүүлээрнь Анжелика Иннокентьевна Хабаева үгэ хэлэжэ, иимэ ехэ этигэл най-дабарида хүртөөһэндэнь нүхэдтөө баясха-лан хүргэбэ.

Һүүлээрнь һунгуулиин урда тээхи окружной суглаануудта ошохо түлөөлэг-шэд һунгагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын шэлэй заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад һунгалтын урда тээхи суглаан. Трибуна дээрэ нормировщик Н. Н. Банаев үгэ хэлэжэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 40 жэлэй ойдо бэлэдхэл

...оветскэ армиин, далайн-сэрэгэй ...эй байгуулагдаһаар 40 жэлэй ...эгнэлгэ гэжэ бүхы орон доро ...ай эдэбхитэй бэлэдхэл хэгдэнэ. ...етскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд ... лекцинүүд уншагдана, тэдэнэй ...арта тулалдаануудые харуулһан ...гууд, номой выставкэнүүд та-...дана.

...инскын клубуудта, Культурын ...уулта сэрэгшэд ажалшадтай ...аа хөөрэлдэнэ. «Советскэ ком-...торнуудай, уранзурааашадай зо-...и Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ...аар харуулагдаһан тухай» гэ-...тэмээр концерт боложо, уранзо-...хёолшой И. Шамякин, Михас Кола-чинский болон бусад хабаадалсаа.

Новосибирскын ажалшад 1942 оной зун Эхэ ороноо хамгаалхаяа ошоһон Сибириин һайндуранай ди-визиин сэрэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, эхээр һонирхоно. Дайсадай 20 танк-тай, фашистнарай ябаган сэрэгэй батальонтой капитан Медведь гэг-шын сэрэгшэдэй яажа эрэлхэгээр ту-лалдаһан тухай, мүн нютагаархи-наараа хамта шэн габьяатайгаар байлдаһан Сибириин 500 эхэнэр ту-хай хөөрөөе тэдэнэр һонирхон шагна-ба.

Хоёрдохи хэмэл одон дабшаһаар

Февралиин 7-ной үглөөнэй 6 час... хоёрдохи хэмэл одон газар дэл-хэйе 1365 дахин тойробо.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Механизаторнууд түрүү арга хэрэглэнэ

Ургаса хуряалгын унжагайрһан дээрэһээ манай Торийн МТС трактор, машинануудаа заһабарилха хүдэлмэри гээгдэд гэжэ эхилээ һэн.

Тиимэһээ машинануудаа түргэнөөр, шанар һайнтайгаар заһабарилхын тулада станциин коммунистнууд шухала хэмжээ абаха зэргэтэй болоо һэн. Тиин энэ асуудалаар партийна суглаан зарлагдажа, коммунистнууд өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэһэн, алдуу, дутуунуудые шүүмжэлһэн, үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Урдань шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлэй хойноһоо хиналта һулаар хэгдэдэг, машина, зэмсэг, тоног түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһабарилхын түлөө социалис мүрысөөн үшөөл һулаар эмхидхэгдэдэг байгаа.

Хамагай түрүүндэ мүрысөө нүлөө ехэтэйгээр эмхидхэжэ, дүнгүүдыень түргэ түргэн гаргаха шухала. Хоёрдохёор, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэдэ туһатай бүхы түрүү шэнэ юумые дэмжэхэ, машинануудые түргэнөөр заһабарилха, шанарыень шалгажа байха гэжэ тодоруулагдаа һэн.

Энэ зорилго шиидхэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, мүн комсомолшуудые, МТС-эй бүхы коллективые элсүүлэн эмхидхэһэн байна. Коммунист Д. Злыгостев оньһото 3 түхеэрэлгэ ухаалан зохёожо, хэдэхэн хоног соо дархалан бүтээһэн байгаа.

Заһабарилгада узловой түрүү арга хэрэглэнэбди. Зүгөөр энэ хэрэгтэмнай республикын хүдөө ажахын министерство туһа багаар үзүүлнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Тиимэһээ өөһэдөө аргаа бэдэрхэ хэрэгтэй болоо һэн. Партбюрогой гэшүүн, МТС-эй директор И. Красновто, главна инженер нүхэр С. Довгань гэгшэтэй тэргэ, коммунист Д. Злыгостевтэ болон бусадта мастерской соогуураа рельснүүдые табижа, харгы заһахыень партбюро даалгаһан байгаа. Тиигэжэ узелнуудай хоорондохи харгы түхеэрхэ, тэргэнүүдые дархалха даалгабари долоон хоног соо дүүргэгдээ. Энэ хэрэгтэмнай ПВЗ-гэй цехүүд ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна.

Урдань манай мастерской соо дүрбэн трактор нэгэн доро табижа заһабарилха аргатай байгаа һаа, мүнөө долоон трактор заһабарилдаг болообди. МТМ соо сэбэр байдаг, гуримтай болоо. Түрүү арга хэрэглэдэг болоһоор трактор заһабарилжа гаргадаг болзорые хоёр дахин хороогообди.

Тракторнуудые мастерской соо заводилхада тааруугүй байдаг дээрэһээнь, тэрээниие газаашань гаргаха баатай бологшо һэмди. Юуб гэхэдэ, мастерской соо заводилхада газ, утаан ехээр гарадаг, вентиляцимнай газынь сэбэрлэжэ үрдидэггүй байһан юм. Мүнөө тэргэнүүд дээрэ табигдаһан тракторнуудые рельс харгыгаар хүнгэнөөр һолжоруулан, тусгаар таһаг соо оруулжа заводилдаг болообди.

Узловой аргые зүбөөр хэрэглээд, саашадань нарижуулан һайжаруулаад, социалис мүрысөө шадамараар эмхидхээд байбал, бүри һайн үрэ гараха байна.

Манай партийна организаци хүдэлмэришэнэй комитедтэй, комсомольско организацитай хамта механизаторнуудые хүмүүжүүлхын тулада горьтой хүдэлмэри хээ, социалис мүрысөө эмхидхээ.

Заһабарилгын эхилхэдэ харуулан ойлгуулха агитациин зүйлнүүд шэнэлэгдэжэ, трактор, машинаа болзорһоонь урид, шанар һайнтайгаар заһабарилхые уряалһан лозунг, плакадууд бэшэгдээ. Узел бүридэ хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ, социалис уялгануудые абаа һэн. Механизаторнуудтай 14 агитатор хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр үглөө бүри хүдэлмэриин эхилхын урда тээ газетэнүүдэй материалаар 20 минута соо политинформаци үнгэргэдэг. Парти, правительствын шухала шиидхэбэринүүд тухай, совет һунгуулиин системэ тухай хөөрэлдөөнүүдые тэдэнэр хэжэ байдаг, социалис мүрысөө эмхидхэдэг.

Социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэе гэһэн уряа лозунгнууд бэшэгдэжэ, эли газарта үлгэгдэдэг юм. Механизатор, узел бүхэнэй хүдэлмэриин график, тэрэнэй дүүргэлтэ тухай мастерскэй соо бэшээтэй байдаг. Ямар нэгэн узелай гээгдэжэ, заһабарилгада һаад хээ һаань, хүдэлмэриинь дутуунуудые түргэн зайсуулха хэмжээн абтадаг.

Али бүхы дутуу дунданууды «Крокодил» гэжэ ханын газетэ шүүмжэлжэ, элирүүлжэ байдаг. Тиихэдэ «Механизатор» гэжэ үдэр бүриин газетэ механизаторнуудай ажабайдал тухай хөөрэжэ үгэдэг. Шүүмжэлхы ажаглалтануудай гарабал, удаадахи үдэртэнь тэрээн тушаа хэмжээн абтадаг.

Узел бүхэнэй хоорондохи мүрысөөнэй дүн табан хоног бүри гаргагдаад, доскада бэшэгдэдэг байна. Бүхы МТС дотор хүдэлмэриин дүн арбан хоног бүридэ гаргагдадаг. Мүрысөөнэй үедэ олон түрүүшүүл шалгаран гараа. Жэшээлхэдэ, коммунистнууд нүхэд Десятов, Зайцев, комсомолшууд Будаев, Попков, мүн нүхэд Тугулдуров, Доржиев гэгшэд үнэн сэхээр, оролдосотойгоор ажаллажа, бусадта ажалай эрхим үльгэр жэшээ харуулна. Мүрысөөндэ түрүүлэгшэдые урмашуулдаг байнабди.

Механизаторнуудай байра байдал һайжаруулха тушаа МТС-эй партийна организаци, дирекци горьтой анхарал хандуулна. МТС-эй дэргэдэ 40 хүнэй һууритай хамтын байра шэнээр баригдажа, шухала юумээр хангагданхай. Тэндэ газетэ, журнал, шатар, даам, патефон, баян гэхэ мэтэ бии. Таһалга бүридэ радио оруулагданхай. Баһа столово, клуб бии. Клуб соо кино харуулагдадаг, уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилжэ байдаг юм.

Шэнэ түрүү арга хэрэглэһэнэй, механизаторнууд тухай оролдолго гаргаһанай, ойлгуулалтын хүдэлмэри ябуулһанай ашаар ажалдаа зарим амжалта туйлаабди.

КПСС-эй ЦК-гэй, Министрнүүдэй Соведэй хандалгаар улам зоригжоһон манай механизаторнууд хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хаһа сагсоонь, һайнаар бэлдэхын тулада, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалта туйлажа угтахын тулада бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Н. Вшивков, Торийн МТС-эй эхин парторганизациин секретарь.

ЗАИГРАЙН АЙМАГТА

ТҮЛ ОЛООР АБТАНА

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид улаан одонойхидой үүсхэлые дэмжэн, энэ жэлдэ 100 эхэ хонин буриһөө 150-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ гэһэн уялга тээсгэнэй абанхай. Колхозой хонишод абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула шармайн оролдожо байна. Мүнөө колхозой отаранuудта түл абалга түлэг дундаа. Түрүү хонишод Петр Заиграевай отарынхид 315-аад, нүхэр Манзаровай — 280-яад хурьга абаа. Һүүлэй мэдээгээр, колхоз дотор 1100-гаад хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

УЛААН БУЛАНТАЙ БОЛОБО

Мүрысөө үүсхэгшэ — «Красный опытник» колхозой һүнэй-товарна фермэ дээрэ улаан булан эмхидхэгдэбэ. Энэ улаан булангынь гоё һайхан уряа лозунгнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэнь үдэр бүри шэнэ газетэ, журнал, мүн уранһайханай номууд асарагдадаг байна. Энээнэйнь ашаар фермын һаалишад өөһэдынгөө сүлөөтэй сагые ашатай туһатайгаар үнгэргэдэг болоо.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЭДЭБХИ

Шэнэ Бэрээнэй МТС-эй механизаторнууд СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Жэшээнь, трактор заһабарилга февралиин 23-да дүүргэгдэхэ һаа, февралиин 10-да, хүдөө ажахын бусад машинанууд февралиин 23-да сүм дүүргэгдэхэ байна. «ДТ-54» маркын трактор заһабарилдаг нүхэд Павлов, Заиграев гэгшэдэй бригаданууд илангаяа һайнаар ажаллана. Үдэр бүриинь даалгабари 130 — 140 процентһээ доошо бэшээр дүүргэгдэнэ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 800 КУБОМЕТР МОДОН

Онохойн модоной комбинат январь һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 33 вагон гэхэ гү, али 800 кубометр модо оронойнгоо барилгануудта эльгээбэ. Нүхэд Рычков, Алтухов, Тельпиза гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

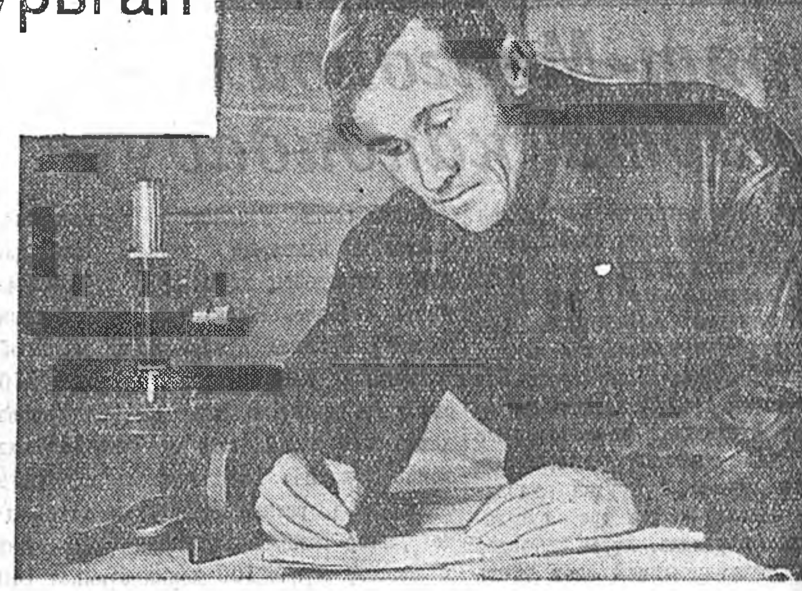
Эдэ бригаданууд 1958 ондо вагонуудта модо ашаалха жэлэйнгээ түсэбые Октябриин һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан байна.

А. Шергина.

НҮХЭД ХОНИШОД, МЭРГЭЖЭЛТЭД! 100 хонин бүриһөө 140 хурьга абаха байһанаа бү мартагты. Тиимэһээ хурьгалһан хони… 20 хоногой туршада отондо оруулхын түлөө тэмсэ…

3 мянгаад хурьган абтаба

Бичурын хониной совхозой фермэнүүдтэ түл абалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Эхэ хонидой отара бүхэндэ сүүдхэдээ арбаад, хорёод хурьгад гарана.

Мүнөө совхоздо 3 мянгаад хурьган абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Хурьгалха хонидой шэмэтэй һайн тэжээл дээрэ зүбөөр харууһалагдажа байһанһаа абтаһан хурьгад өөдэргэн, дорюун. Хурьгад кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэжэ, хүйтэндэ тэсэмгэй, халтад гэхэдэ үбшэлдэггүй.

Совхоздо хамта 600-гаад хон… до оруулагдаа: Улаан одонойх… шээгээр совхозойхид энэ жэлд… нин бүриһөө 150 хурьга т… уялга абаа һэн. СССР-эй Верх… ведэй һунгалтые ажалай бэлэг… тажа, энэ уялгаяа амжалтатай… лүүлхын түлөө эндэхи хониш… эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. А… хонишон Н. Гладиновагай бриг… хим хурьгашан Дамба Доржиев. … ник-үрэжүүлэгшэ Георгий Греб…

М. Тимофеевэй фо…

Хонидоо олоор хэнзэлүүлхэнь

Оронойнгоо хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгые Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой гэшүүд ехэ урматайгаар һайшааба.

Энэ колхозойхид 1958 ондо мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо, ниитынгээ малай тоо толгойе улам олошоруулха, 100 хонин бүриһөө 145 хурьга абаха зорилго табиба.

Колхозой түрүү хонишодой бригаданууд бүри ехэ уялга абаһан байха юм. Тиигэжэ Б. Дондоковой, Д. Банзаровай даажа байдаг отаранuудай хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 160 хурьга абаха, В. Исаковой бригада—155, П. Мункуевай, Б. Самдановай бригадынхид—150 хурьга абаха гэжэ шиидээ юм.

А. Доноева.

Уялгашье ехэ, ажалшье һайн

Хонидой тоо толгойе түргөөр олошоруулха тухай улаан одонойхидой гаргаһан үүсхэлые дэмжэжэ, Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишод 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абаха уялга абаа һэн. Колхозой түрүү хонишон Цыренцу Эрдынеева 100 хонин бүриһөө 172 хурьга абахаар шиидээ.

Энэ үедэ нүхэр Эрдынеевагай отарада 400 хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Тэрэшэлэн хонишод Г. Попов, В. Будаев гэгшэд түл абалтаар һайн амжалта туйлана. **Г. Дандаров.**

Шууялдаад үнгэрхэеэ болиж… хам оролсохо хэрэгтэй

Баргажанай аймагта хони олоор үсхэбэрилхэдэ ехэ таарамжатай. Эндэхи хада уулын хормойнууд, Хүнтэйн, Баянголой үргэн уужам таланууд хонидой эрхим бэлшээринүүдтэй. Һүүлшын жэлнүүдтэ аймагай колхозууд хонин ажалдаа онсо анхарал хандуулжа, тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулна. Эндэ нарин, нарибтар нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилжэ болохо байһыень Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод эли тодоор харуулаа. Тус колхоз һүүлшын хэдэхэн жэл соо 20 гаран мянган, ехэнхидээ нарин, нарибтар нооһотой хонидтой боложо, жэл бүри ганса нооһонһоо 2 миллион шахуу түхэриг олзо оруулдаг болоо. Энэ колхоз үнгэрэгшэ жэл гүрэндэ 506 центнер нооһо тушааһан, худалдаһан юм.

Теэд, һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай олонхи колхозууд хонин ажалаа хүгжөөжэ, тоо толгойень түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энээниие иимэ баримтанууд гэршэлнэ. Хэрбээ 1954 ондо аймаг дотор 44 мянган толгой хонид байһан һаа, һүүлшын 4 жэл соо арай гэжэ 5 мянган толгойгоор олошорбо. Тэрэшэлэн эдэ 4 жэлэй туршада нооһо хайшалалга балай ехэдхэгдээгүй байшоо. Хэрбээ 1954 ондо аймаг дотор 751 центнер нооһон хайшалагдаһан байбал, 1957 ондо 1132 центнер хайшалагдаба.

Хонин ажалаа эрид хүгжөөхэ арга боломжоёо тус аймагай хэрэглэжэ шадаагүй байһан шалтагаан юуб гэхэдэ, олонхи колхозууд түрүү колхозуудай далим доро халхалагдаад, ямаршье оролдолго гарганагүй. Жэшээнь, Баргажанай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь С. Цавилев, партийна организациинь секретарь П. Морокова) 4 жэлэй туршада хонидойнгоо тоо толгойе оройдоо 56 толгойгоор олошоруулжа, энэ жэлэй эхиндэ арай гэжэ 1657 толгой болгоо. Мүн энэ саг соо нооһо хайшалалгаяа 9 центнерээр ехэдхэжэ, мүнөө жэл оройдоо 30 гаран центнер нооһо гүрэндэ тушааба.

Тиихэдэ аймаг соогоо томохон XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь И. Крылов, партийна организациинь секретарь И. Галин) 1954 ондо 1650 хонидтой байһан һаа, 1958 эхиндэ 1648 хонидтой байб… колхозойхид баһал өөдтэй хайшалнагүй. Хэрбээ 1954 хамта 24,6 центнер нооһо х… һан байбал, 1957 ондо тэрэн… гэжэ 4 центнерээр ехэдхээ.

«Большевик» колхоз һүүл… 5 жэл соо хонидойнгоо тоо олошоруулха талаар бирата… баһал хээгүй шахуу. Аймаг… мал ажалаараа томо колх… нэгэн—Сталинай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь Р. Санжиев, … на организациинь секрет… Раднаев) нарин, нарибтар но… хонидые бүри олоор үсхэ… арга боломжотой аад, тэрэ… рэглэнгүй байжа, һүүлшын 3… туршада хонидоо 2 мянган … гойгоор хорооһон байна.

Колхозууд, мүн Хүнтэйн… үбэлжэлгын үедэ хонидые һ… жээлээр, байраар хангаха … лые тон аали нобшоор шии… Мүнөө аймаг дотор олон ота… байратай, һайн тэжээлээр … даагүй. Хонидой эдеэлүүлгэ… рууһалгын муугаар эмхидх… дээрэһээ жэл бүри олон хон… зална. Жэшээнь, ганса 1957 … аймаг дотор 2200 шахуу хон… залаа. Тиихэдэ энэ жэлэй… жэлгын эхинһээ хойшо 200 … хонин үхэбэ. Мүн жэл бүри … хонид һубайржа, аймагай … рим колхозуудта 100 эхэ хон… риһөө 50—60 хурьган абта… лошоо..:

Хонидой үүлтэр һайжа… хүдэлмэри мүн лэ ханга… Аймагай олонхи колхозууд… рүүн, шэрүүбтэр нооһотой … дынь үшөө олон зандаа.

Хонидой тоо толгойе олош… ха хэрэгтэ эхэ хонидые эх… хэ, хэнзэлүүлхэ гээшэ ехэ … нартай байһаниинь лабтай.

Аймагай колхозууд … олоор хэнзэлүүлжэ, 1958 он… эхэ хонинһоо 140 хурьга аба… циалис уялга абаба. Энэ то… рюусалгатай уялга гээшэ. … уялгаяа дүүргэхэ арга бо… аймаг дотор яһала бии. … баргажанайхид урданайхида… миил шууялдаад байхагүй, … хонин ажал дээрэ бии байһ… тагдалнуудаа дары уса… ажалдаа хам орохо ёһотой.

О. Радн…
манай корресп…

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Идеологиин асуудалда хүсэд анхарал хандуулнагүй

Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һарада Хэжэнгын аймагай партийна конференци боложо, аймаг доторхи идеологиин хүдэлмэриин горьтойхон дутагдалнууд тэндэ элирүүлэгдэһэн байгаа. Али нэгэн ажахын-политическэ кампаниин эхилхэдэл, ойлгууламжын хүдэлмэри тухай үгэ хүүр дуулдаад, харин юрын үедэ агитационно хүдэлмэри мартагдашадаг, илангаяа малшадай: хонишод, һаалишад болон мал адуулагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаггүй. Олон агитаторнууд даалгабаридаа хайша хэрэгээр хандана. Зарим колхозуудта харуулан ойлгуулха агитаци хангалтатайгаар түхеэрэгдэнэгүй. Малай фермэ, отаранuудта хамта дээрээ 22 культбаза, 18 улаан булан нээгдэхэ ёһотой аад, миил 14 культбаза, 9 улаан булан мүнөө хүдэлмэрилнэ гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

Теэд тэрэ гэһэнһээ хойшо ажалшадай дундахи политическэ хүдэлмэриие **«Хэжэнгын колхозник»** газетэ (КПСС-эй Хэжэнгын айкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган) хэр зэргээр харуулнаб гэһэн асуудалда харюу үгэхын тула бодото жэшээнүүдые абажа үзээбди.

«Зорилго түгэс агитациин түлөө» гэжэ түрүү бэшэг декабрь һарада толилогдоһон байна.

«Кировэй, Карл Марксын, Тельманэй нэрэмжэтэ, мүн бусад зарим колхозуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри тоогдоногүй, эндэ агитколлективүүд эмхидхэгдээдүй байна» гэжэ энэ түрүү бэшэг дотор хэлэгдэнэ. Теэд энэ дутагдалай түлөө хэнэй зэмэтэй байһан тухай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие яахадаа, ямар ушарһаа, хэнэй «тоодоггүй» байһан тухай газетын юушье бэшээгүй байһыень гайхамаар. Энэ тон шухала асуудалые—ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үнэхөөрөө тоодоггүй хойрог хүтэлбэрилэгшэдэй бии байгаа һаань, тэдэниие газетэ яб байса, эрид шууд элирхэйлэн шүүмжэлхэ, тэдээн тухайда юрэнхыгөөр бэшэ, харин сэхэ, балшыса хэлэхэ уялгатай байгаа ха юм. Зүгөөр энэ уялгаяа газетэ һайтар бэелүүлжэ, биранагүй гэжэ тэмдэглэмээр.

«Колхозой культбаза» гэһэн түрүү бэшэг баһа нэгэ номертоо толилоо. «Эрдэм» колхозой Бахлайтын гүүртэ дээрэ эмхидхэгдэһэн культбазын дүй дүршэл тухайда газетэ яһала дэлгэрэнгыгээр бэшэхэ зуураа, малшадай культурна эрилтэдэ хайша хэрэгээр хандадаг баримтануудые дурдана. Тэндэ иигэжэ мэдээсэгдэнэ:

«Победа», «Заветы Ильича», Кировэй нэрэмжэтэ, мүн бусад зарим колхозуудай малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэг илангаяа муугаар табигданхай». Теэд малшадай дундахи политическэ хүдэлмэриин дутагдалнуудай гол шалтагаан тухай, тэдэнэй түлөө харюусаха ёһотой хүнүүд тухай эндэ нэгэшье үгэ хэлэгдэнэгүй. Ехэ дүмүүгээр, халта хэгдэһэн иимэ халирхай, юрэнхы шүүмжэлэлэй туһа хэндэшье огто үзүүлхэгүй байһаниинь элитэ.

Тус газетын дутагдалнууд гансашье эдээгээр хизаарлагданагүй. Аймагай партийна конференци дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүдые сүм усадхахын түлөө энэ газетын хүдэлмэрилэгшэд үсэд шангаар оролдоногүй, ажалшадай дундахи политическэ хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр харуулна гэһэн тобшолол хэлтэй болоно.

Агитационно хүдэлмэриешье абаад үзэе. Аймаг дотор хэдэн зуун агитатор хүдэлнэ. Манай оронной эгээл демократическа һунгуулиин хуули тухай, СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтын Дүрим тухай бусад шухала асуудалнуудаар тэдэнэр һунгагшадай дунда мүнөө хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, урданхи һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн саг соо манай орон дотор туйлагдаһан түүхэтэ илалтанууд тухай хөөрэжэ үгэнэ. Зүгөөр агитаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл, агитколлективүүдэй ажал ябуулга тухай материал газетэдэ тон хомор үзэгдэнэ.

Мүн аймаг доторхи соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие газетэ халирхайгаар харуулна. Өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай улаан булан, культбаза, клубуудые даагшанарай бэшэһэн бэшэгүүд угаа үсөөнөөр толилогдоно.

Партийна ажабайдал, колхозуудай, машинно-тракторна станцинуудай партийна организацинуудай хүдэлмэридэ газетэ анхаралаа табидаггүй зангаараа.

Гадна, нэгэ иимэ асуудал алгасажа болохогүй байна. Үндэһэн хэлэн дээрээ бэшэгдэһэн һонирхолтой зүйлнүүдэй ходо толилогдодог болоо һаань, газетэмнай ойлгосотой, һайн боложо үгэхэ һэн гэжэ энэ газетын уншагшадай олонхид— колхознигууд, багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд үнинһөө хойшо мэдүүлдэг. Энэ асуудал аймагай партийна конференци дээрэшье тэмдэглэгдээ һэн. Зүгөөр тус газетын редакци энэ шүүмжэлэлһээ өөһэдтөө тобшолол хээгүй, үндэһэн хэлэн дээрээ таарамжатай, зохид материал толилдоггүй байһаар. Бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн нэгэ бишыхан лэ мэдээсэл шэнэ жэлэй номерто толилоод, харин удаадахи номернуудтаа үндэһэн хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн нэгэшье материал үгтөөгүй байба.

Эдэ бүгэдэһөө хаража үзэхэдэ, аймагай партийна конференци дээрэ гараһан зүб шүүмжэлэлһээ редакциин хүдэлмэрилэгшэд хэшээл абаагүй, хүдэлмэридөө эрид хубилалта хээдүй, идеологиин хүдэлмэриие халирхайгаар харуулжа үргэлжэлүүлһээр гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Хонишон Пунцуковагай отара…

Цырегма Пунцукова арба гаран жэлдэ Мухаршэбэрэй аймагай «Ошон» колхоздо хонишоноор хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян, түрүү малшадай нэгэниинь болонхой. Энэ хонишон жэлһээ жэлдэ түл абалгаяа эрхим һайнаар үнгэргэдэг юм. Мүнөөшье жэлдэ колхозойнгоо 615 хонидые харууһалжа, шадал тамир һайнтай үбэлжүүлжэ, түлнүүдээ гарза хоролтогүй абажа байнхай.

Мүнөө энэ отара дээрэ хонид олоороо хурьгалжа, хонишон Пунцукова забда тухагүй ажаллажа байна. Январь һарада 615 хонинһоо 345 хурьгад абтаад, кошарно-базова аргаар бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байнхай. Хурьгалһан хонидой олонхинь ороондо оруулагдаа.

Энэ отарынхи… риин аймаг… «Улаан Одон» … хозой хонишо… үүсхэлые һай… дэмжээд, өөһэды… арга боломжо… дые элсүүлжэ, … ондо 100 эхэ хо… бүриһөө 150 ху… абажа түлжүүл… шиидэнхэй. Энэ … гаяа нэрэтэй … тэйгөөр дүүргэ… тула отарынхид … оролдосотойго… ажаллажа байн…

Л-Д. Гомбо…

…ЛОТО ШАХТЁР НИКОЛАЙ МАМАЙН ҮҮСХЭЛДЭ РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ҺААЛИШАД БОДОТО ХЭРЭГЭЭРЭЭ ХАРЮУСАНА

Үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо **500 литрээр** *…дэшэлүүлхэ гээшэ һаалишан бүхэнэй* **нангин уялга**

☆

…дээнһээ жэшээ абагты

…волгын аймагай Сталинай нэ…жэтэ колхозой бүхы һаалишад …рэгшэ жэлэйхиһээ үнеэн бүри…600 литрээр ехэ һү һааха уялга …а.

…ихэдэ эдэ һаалишадынь 650—…литрээр ехэ һү һааха гэжэ шии…:

…нова Ц. А. Найданова Л.
…митова О. Доржиева Б-Н.
…ибуева Д.

…яхтын аймагай хониной совхозой …хи фермын эдэ һаалишад үнгэ…шэ жэлэйхиһээ үнеэн бүриһөө …550 литрээр ехэ һү һааха уял…баа:

…ендылыкова Е. Черноярова Е.
…одина Е. И. Черноярова А.
…нжинова У.

…ухаршэбэрэй аймагай «Путь Ле…а» колхозой эдэ һаалишад нё…донойхиһоо үнеэн бүриһөө 500 …рээр ехэ һү һааха уялга абаба:

…оушкина М. В. Сапунова Е. В.
…гыльдеева В. Ф. Кудяева М. И.
…дряшева А. А. Гарева М. П.
…былкина А. Н.

Дүүнэртээ мурысэнэб

…анайхин гэр бүлөөрөө мал ажал …рэ хорёод шахуу жэл соо таһал…лагүй ажаллажа байнабди. Аба …ы хоёрнай наһатайшаг болоо даа. …шье, абамнай ажал хүдэлмэреэ …өөл орхёодүй, туһалжал байдаг …

…нгэрһэн жэлдэ өөртөө даажа аба…н үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һаа…б, мүн 12 тугал абажа, гарза хэ…тогүйгөөр түлжүүлээ һэм.

…ихэдэ минии дүү басаган Мария …эн бүриһөө 1620 литр һү һаагаа. …7 ондо өөһэд хоорондоо мүры…д, би илаба хаб.

…958 ондо би, мүн Маришье …эн бүриһөө 2500 литр һү һаа… үнеэдһээ лаб нэгэ—нэгэ тугал …жа, тобир тарганаар түлжүүлхэ …га абанхайбди. Мүн одхон ба…ан Катимнай энэ жэлэй эхиндэ …лишан болэжо, үнеэн бүриһөө …0 литр һү һаахаб гэжэ мэдүүлээд, …энтээ мүрысэжэ эхилээ гээшэ.

…үнөө бидэнэр үнеэдтээ һайн тэ…эл эдюулнэбди, үнеэдые бүлеэн …ар уһалхада ехэл һайн агша. …б гэхэдэ, үнеэд даарахагүй, үбһэ …ээлээшье амтархажа эдихэ бай… Тиимэһээ бидэнэр һаамхай үнеэ… үдэртөө бүлеэдхэгдэһэн хужар… уһаар 2 дахин уһалнабди.

…дэ үдэрнүүдтэ үнеэн бүриһөө 6—…литр һү һаажа байнаб. Мария …һаа балай гээгдэдэггүй. Тиихэдэ …тимнай үдэртөө 5—6 литр һү һаа…

…игэжэ социалис мүрысөөнэй эр… хүсэн соогуур дүүнэртээ хамта …дал мэдүүлэн ажаллажа, СССР… Верховно Соведэй һунгалтые бэ…тэйгээр угтахаар шиидэнхэйбди.

Елена Сусаева, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

☆ ☆

Сэлэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад Ц. Д. Дампилова, М. Д. Дармаева гэгшэд үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 500 литрээр ехэ һү һааха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. Д. Дампилова, М. Д. Дармаева.

А. Мантаевай фото.

Үбһэ тэжээл буйлуулагданагүй

Кударын аймагай «Октябриин 40 жэл» колхозой малшад үбэлэй һарануудта һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Дунгүй тосхоной һаалишад В. И. Серебренникова, В. Д. Серебренникова гэгшэд үдэртөө үнеэн бүриһөө 8—9 литр һү һаана.

Гэхэтэй хамта, колхозой хүтэлбэрилэгшэд малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ, түрүү һаалишадай дуршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хүсэд хандуулнагүй. Хэрбээ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглээ һаа, тус колхоз эрхим амжалта туйлажа шадаха юм.

Колхозой центртэ дүтэхэнэ, Кударинка горхоной эрье дээрэ нэгэдэхи фермэ байрлана. Энэ фермэ үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 1387 литр һү һаагаа.

—Хэрбээ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэнээ бэелүүлээ һаань, бидэ үнеэн бүриһөө адагынь 1800 литр һү һааха байгаабди,—гэжэ эндэхи һаалишад мэдүүлнэ. Һаалишадай хэлээшэнь тон зүб. Үбэлжэлгын эхеэр колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээл буйлуулха кормозапарник тодхохо, бүлеэн уһаар уһалха түхеэрэлгэ хэхэ тухайда олон дахин хэлэһэн байгаа. Теэд мүнөө хүрэтэр хэлэһэн үгэнь бэелүүлэгдээгүй.

Тус фермэ һү һаалгаяа биратай дээшэлүүлнэгүй. Жэшээлхэдэ, январиин 21-дэ 591 литр һү һаагаа һаа, январиин 22-то 585 литр һаагаа. Ямар шалтагаанһаа һүн багаар һаагданаб гэжэ тодорхойлбол иимэ. Тэжээлэй рацион табигдаагүй. Һолоомо буйлуулагдангүй үгтэнэ. Кормушка түхеэрэгдээгүй дээрэһээ үбһэ тэжээл газар дээрэ тараагдана. Уһанай ойро байбашье үнеэдээ үдэртөө нэгэ уһална. Һаамхай үнеэдтэ концентрат үгтэнэгүй.

Һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шэмэтэ тэжээл ехэ удхашанартай. Гэбэшье, үбһэнэй хашаада, дал соонь зуугаад гаран центнер турнепс хүршэнхэй хэбтэнэ. Энэ турнепс гэдхээжэ, һайнаар буйлуулжа үнеэдтэ эдюулээ һаа хэды шэнээн һүн нэмэхэ байгааб? Нүхэнһөө силос абаад, тэрэнээ һүниндөө һолоомоор хушанагүй. Тиимэһээ силосынь хүрэжэ, шанараа гээнэ. Нүхэнһөө силос хүсэд абтанагүй, хахадынь шахуу үлэнэ.

—Үбһэн саг сагтаа асарагданагүй. Зарим үдэрнүүдтэ ганса һолоомо үгэнэбди. Һолоомоор һү һаалгаяа дээшэлүүлхэмнай бэрхэтэй, —гэжэ һаалишан нүхэр Бадмаев хөөрэнэ. Үнэхөөрөөшье үбһэ тэжээл шэрэлгэ таһалдана. Хашаа соонь адхашье үбһэн үгы.

Үнгэрһэн жэлдэ фермын дэргэдэ һайн культбаза баригдаһан юм. Теэд тэрэнь һайнаар түхеэрэгдээгүй. Улаан буландань газетэ, журнал харагданагүй, нааданай хэрэгсэлнүүд дутана. Һаалишадай байха таһалга дулаалагдаагүй. Тиимэһээ олон һаалишад 2—3 модо тухай газарта гэртэһээ ябаха баатай болоно. Эдэ бүгэдэ шалтагаанһаа боложо, һү һаалга өөдтэй дээшэлнэгүй.

Тус фермэһээ гурбан модоной газарта байһан Хамнигадайн МТС-эй дирекци һү һаалгые дээшэлүүлхэ, тэжээл буйлуулха хэрэгтэ һанаагаа табинагүй. Фермэдэхи хүндэ ажалтай хүдэлмэриие оньһожоруулха талаар МТС ехэхэн үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй бшуу.

Үбэлэй һарануудта һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ тухай партиин Кударын айком болон аймгүйсэдком «Октябриин 40 жэл» колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиха ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

Профсоюзна конференци болобо

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Бурят-Монголой областной IX конференци һаяхан болоо. Профсоюзай обкомой хүдэлмэри тухай тэрээнэй түрүүлэгшэ нүхэр **В. Н. Козина** элидхэл хэбэ.

Тоосоото үе соо профсоюзна организацинуудай эмхидхэлэй, культурно-ажаһуудалай хүдэлмэриин зарим тэды һайжарһан тухай элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Профсоюзай гэшүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана, профсоюзай суглаан саг болзор соогоо үнгэргэгдэнэ, путевкоор курортнуудта, амаралтын гэрнүүдтэ олон хүн амардаг боложо байна. Гүрэнэй аппарадай гаргашые бага болгохо, ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдые саг болзор соонь хаража үзэхэ хэрэгтэ профсоюзай организацинууд ехэ үүргэ дүүргэдэг болоо.

Гэхэтэй хамта, профсоюзай хүдэлмэридэ хэдэн олон дутуу дундануудай бии байһан тухай конференци дээрэ элирүүлэгдэбэ.

Профсоюзай обкомой хүдэлмэриие конференци хангалтатай гэжэ сэгнээд, хүдэлмэриинь һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

⁂

Нэгэдэхи пленум дээрэ нүхэр **В. Н. Козина** гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшээр һунгагдаа.

Ц. Цыдыпов, конференциин делегат.

Ленинград. Москвагай түүхын болон шэнэлэн хубилгагдаһанай Музейн захилаар Ломоносовой нэрэмжэтэ шаажанай завод «Москва» гэжэ ваза бүтээжэ байна. Скульптор Э. М. Кример, уранзурааша Л. В. Протопопова тэрэниие бүтээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уранзурааша Л. В. Протопопова вазада зураг һиилэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Мархайн аша Тархай

Колхозой түрүүлэгшэ Мункуевта

Сайн, хүндэтэ Цында Хандуевич! Би, Мархайн аша Тархай, энээхэн бэшэгээр Танда хандаха гэжэ шиидэбэб. Хүлисэгты! Зэдын аймагаар ябаад, һаяхан ерээб. Танай хүтэлбэрилдэг «Коммунизм» колхоздо хүрэбэшье, үгы байһан дээрэһээтнай Тантай уулзажа шадаагүйб. Колхозойтнай хэдэ хэдэн гэшүүдтэй сэдьхэлээ дэлгэжэ, ханатараа хөөрэлдөөб. Колхозтнай баяжажа, хотонтнай үргэдэжэ байгаа юм байна. Гэхын хажуугаар, хасар дээрэ гараһан хадьхахан шэнги хүндүүлхэй газар, сэхыень хэлэхэдэ, Танайда бии байна...

Олон табые шашангүй, хэлэхэ юумээ монсойтор баряад, тобойтор харуулһуулши. Гахай олоор үсхэжэ, самсаалтатар саалатуулжа, олзо оршоёо оболзуулха гэжэ шиидэһэнтнай ехэ һайн. Теэд хүсэд танигдаагүй ерүүл хүнүүдые—Владимир Нагорный, Петр Филиппов гэгшэдые гахайшад болгохынгоо урда тээ «могойн эреэн газаагаа, хүнэй эреэн досоогоо» гэдэг арадай оньһон үгэ һанажа, тэдэ хоёрые шалгаагүйтнай ехэл эндүү болоо. «Эрэ хүн эндүүржэ болодог, эмээлтэ морин бүдэржэ болодог» гээд бэеэ хамгаалжа болохот. Теэд, эндүүрхэгүйн тула Ташье, бишье бүхы шадалаараа оролдохо ёһотой бшуубди!

Колхозойтнай ахалагша бухгалтер (мүнөө Танай орлогшо) нүхэр Ешидоржи Цыренов, комплексно бригадын бригадирай туһалагша нүхэр Цыбикжап Жимбеев гэгшэд Нагорный Филиппов хоёртой доохонуур үгээ ойлголсожо, өөһэдынгөө гахайнуудые колхозойхитой ниилүүлээд, миинтээр (колхозой «хүүн» дээрэ) эдеэлүүлээ, таргалуулаа юм байна. Тиигэжэ байхыень Та хараагүй, мэдээгүй гээшэ гүт?

Нагорный Филиппов хоёрой гахайшад байхадаа, колхозойтнай аяар арбан гахайе нугарһалжа нуга дараад, шарууһалжа шаража эдеэд байхыеншье мэдээгүй байһантнай гэмшэлтэй. Гахайн мяханда санхатахадаа, хониной мяханай хара шүлэ уухын тулада харанхы һүни хониной гүүртэһээ хони Филипповэй хулуужа, үргэлөөд ябатараа балшыса баригдахадань лэ, Та эгээ түрүүшынхеэ залд гээ байнат. Ерүүл хоёрой хулгай хэһэниинь элиржэ, сүүдлүүлхэдэнь лэ, түрмэһөө гараһан хоёрые гахайшад болгоһоноо мэдэжэ, тон ехээр сошоһон, толгойгоо һайсахан тэншоһон, «гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо» гээшэ эгээл энэ гэжэ мэдэрһэн байнат.

Цында Хандуевич! Сэхэ руунь хөөрэлдэе: юундэ ингэжэ һэрэмжэеэ алдаа гээшэбта? Ерүүл хулгайшадые гахайшад болгоһон алдуугаа мэдэрээд, тэрээнһээ шанга һургаал абаха, гахай үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулха ёһотой байгаат. Теэд тиигээгүй дээрэһээтнай, гахай үсхэбэрилгэтнай газар мүргэшоо. 1958 оной эхиндэ түсэбэй ёһоор 100 гахайтай байха аад, хабһынь тоолоомо хабигар туранхай 60 гахайтай байбат. Октябрь, ноябрь, декабриин үеэр 42 гахайтнай гарзалжа, газарта булагдаа.

Мяханда тушаагдаха гахайнуудые хаяа хадхаһан Наушки станци дээрэ тушааха аргатай байһан аад, туража үхэхын туйлда хүрэһэн 22 гахайе зоотехник Дари Дондуковада шэрүүлээд, Улан-Удын мяханай комбинат руу эльгээгээт. Нүхэр Дондукова 5 гахай харгыдаа «хүдөөлүүлээд», нүгөөдүүлыень мяханда бэшэ, харин утильда, тайлбарилан хэлэбэл, тэжээмэл үнэгэдтэ эдюулхын тулада тушаагаа!

Зай, Цында Хандуевич, энэмнай тоншье бүтэхэгүй хэрэг гээшэ! Зүбшөөнэ гүт? Гадар зузаантай гахайн мяха эдихын тула, олзо гээшые урматай ехээр абахын тула гахай үсхэбэрилгын хэрэг гартаа абажа, зүб мүрөөр ударидаха сагтнай тулаа гэжэ һанагдана.

Амаршалагша **М. Тархай.**

Культбазада юуншье хэгдэнэгүй

Үдэ голһоо холошье бэшэ, набтар халзан хадын хойморто Ярууны аймагай «Победа» колхозой Үхэридэхи малай гүүртэ байдаг юм. Үхэр малай байрануудай, малшадай гэрнүүдэй дунда культбазын байшан илгардаг.

Культбазын байшан соо сценэтэй харалгын, уншалгын, кружогуудай, биллиардын таһалганууд бии. Эндэхи малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулжа боломоор байгаа. Гэбэшье, культбазада ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Эндэ «Дайшалхы хуудаһан», ханын газетэ гаргагдадаггүй, лекци, элидхэл уншагдадаггүй байха юм. Мүн кино, концерт гэхэ мэтэ харуулагданагүй.

Культбазые даагша нүхэр Гуруева байшангаа түлеэд һуухаһаа бэшэ, ондоо ямаршье ажал ябуулнагүй.

Культбазын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа колхозой правлени, партийна, комсомольско организацинууд ямаршье хэмжээ абанагүй.

В. Байбородин.

Түрэлхидтэ зүбшэл

ҮХИБҮҮДЭЭ АНХАРАЛТАЙГААР ХҮМҮҮЖҮҮЛЭЕ

Үхибүүдэй үбэлэй амаралта үнгэржэ, һуралсалайнь эгээл харюусалгатай хаһа ороод байна. Үхибүүмни һуралсалайнгаа жэлые ямараар дүүргэхэнь ааб гэжэ түрэлхид сэдьхэлээ хүдэлгэн хөөрэлдэдэг болоо.

Зарим предмедээр һуралсалай программын бага болгогдоһониие, политехническэ һуралсалаар шэнэ предмедүүдэй оруулагдаһаниие түрэлхид түбхын түрүүндэ мэдэхэ зэргэтэй. Политехническэ һуралсал гээшэ үхибүүдтэ ажалай дүй дүршэл олгуулха, ажалда абьяастай дуратай болгохо гэһэн зорилготой. Тэрээнһээ гадна, РСФСР соохи һургуулинуудай 4,5,6,8,9-дэхи классуудай һурагшадые удаадахи класстань шалгалтагүйгөөр оруулха шэнэ гурим нёдондо тогтоогдоһон юм.

Шалгалта болохоёо болёо хадаа барагтай юм аабза гэжэ һанабал, ехээр эндүүрнэ бшуу. Юундэб гэхэдэ, эрдэм ухаае хэр зэргээр үхибүүдэй ойлгожо, ойндоо хадууржа байһые мэдэхын, лаблахын тулада четвертиин эсэсэй сэгнэлтэнүүд урдынхиһаа үлүү удхашанартай болонхой. Тииһээ тиитэрээ гурбадахи четвертиин сэгнэлтэнүүд бүришье ехэ удхашанартай байха. Юундэ? Нэгэдэхи, хоёрдохи четвертьдэ муу сэгнэлтэ абадаг байһан аад, гурбадахи четвертьдэ гол шухала материал һайнаар үзэжэ гараад, дүрбэдэхи четвертьдэ үзэһэнөө дабтаха үедөө сэгнэлтэнүүдээ һайжаруулһан һурагша ямаршье һаадгүй удаадахи класста орохо байна. Тиигэжэ оролдоһон үхибүүе удаадахи класстань оруулангүй орхижо болохогүй ха юм.

Үхибүүнэйнгээ ямар сэгнэлтэтэй һуража байһые дневнигһээнь ходо үзэхэ, хараха, һургуули болон багшанартай ёһотойл һайн барисаатай байха, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалаар багшанарһаа ходо асууха шухала. Ном дэбтэрээ, саарһа гуурһаяа гээнэ, хаяна аа гү, ном үзэхэ үедөө наада намнажа, сагаа барана аа гү гэхэ зэргээр ходо хинажа, шалгажа байхаар саг тулашоо. Хабарай урин дулаанай захалха саг дүтэлөө. Үхибүүдэй сэбэр агаарта сэнгэхэ, наадаха дуратайнь буруу бэшэ. Зүгөөр, тамир тэнхээгээ баратараа, забда залигүй наадаха, эсэтэрээ гүйлдэхэ болоо һаань, татажа абахаар байха.

Үхибүүдэй амарха, саг соогоо эдеэлхэ талыень наряар хинаха, номоо үзэхэ газартань стол табижа үгэхэ хэрэгтэй. Зүгөөр, үхибүүндэ үдэр, һүнигүй номыень «дэрлүүлжэ» болохогүй, харин сүлөөтэй сагтань гэр соохи энэ тэрэ ажал хүүлжэл байха ёһотой. Өөһэдөө унтари хэбтэрээ хуряагаад, хубсаһа хунараа арилгаад, түлеэ хахалха, пол угааха мэтын хүдэлмэриһөө сүлөөлжэ огто болохогүй. Юрэдөөл үхибүүдые ахир болхёор һургангүй мүнөөнһөө оролдохо шухала. «Хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо унаганһаа» гэдэг оньһон үгэ яһалал яһа дайруулжа хэлэһэн үгэнүүд гээшэ.

Совет түрэн, совет бүлэ һаруул һайхан һанал бодолтой, элүүр энхэ махабадтай хүнүүдые хүмүүжүүлнэ. Эдэмнай ажаябадалда тохёолдоһон торгуули бэрхэшээлнүүдһээ тунхарихагүй хүнүүд болодог гээшэ. Ниитын гурим журамтай бага байхаһаа дадалсанги, ажалһаа айжа атиржа байхагүй, хүнөөр ниилэсэтэй, һайхан абари зантай, урдань табигдаһан даабариие заабол дүүргэдэг хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэг—түрэлхид һургуули хоёрой хамтын нангин уялга бшуу.

А. Серебряков.

Һунгагшадай список

Консультаци

Болохоёо байгаа СССР-эй …рховно Соведэй һунгалтада …лэдхэл үдэр ерэхэ бури үргэ…нэ. Хаа хаанагүй, манай …ороной хото тосхон, хүдөө нютагуудта һунгуулиин комиссинууд …гуулагдаад, хүдэлмэрилжэ эхи…хэй.

СССР-эй Верховно Соведтэ һун…ха Дүримэй 57,, 58 статьянуудай …оор, эдэ үдэрнүүдтэ олониитын …ганизацинуудай, ажалшадай бүл…мүүдэй, предприяти, эмхи зургаа…удта—хүдэлмэришэд, албахааг…дай, колхоз, тосхонуудаар—та…шадай, малшадай, МТС, совхо…удта—хүдэлмэришэд, албахааг…дай хамтын суглаанууд боложо, …СР-эй Верховно Соведэй депу…та кандидадуудаар манай ара…й үнэн сэхэ хүбүүд, басагад, …ал хүдэлмэридөө шалгарһан эр…мэй эрхимүүд дэбжүүлэгдэнэ.

Коммунистнууд, партийнабэшэ …нүүдэй бата нэгэдэлээр дэбжүү…гдэһэн кандидадууд һаяын үдэр…үдтэ окружной комиссинуудаар …гистрацида абтажа, тэдэнэй тү…э агитаци үргэнөөр ябуулагдажа …илхэнь. Иигэжэ СССР-эй Верхов… Соведэй һунгалтада бэлэдхэл …рюусалгатай, шиидхэхы үедөө …охонь.

Тэрээнһээ гадна, эдэ үдэрнүүдтэ …нгагшадай список табигдажа …илээ.

Һунгалта хэхэ тухай Дүримэй …-дахи статьягай ёһоор, һунгагша…й список болбол городуудта …жалшадай депутадуудай город…кой Соведүүдэй гүйсэдхэхэ коми…дүүдээр, районууд боложо ху…аагдаһан городуудта — районно …оведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, поселогуудта поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, хүдөө нютагуудта—ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр зохёогдодог юм.

Һунгагшадай списогые зохёохо гээшэ юрын, хүнгэн хэрэг бэшэ. Зүбөөр зохёогдоһон һунгагшадай список хадаа һунгалтада хабаадаха агууехэ эрхэеэ совет хүнүүдэй бодото дээрэнь эдлэхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай. Тиимэһээ ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет һунгагшадай списогые зохёожо, һунгалта болохоһоо 30 хоног урид (мүнөөнэй һунгалтын үедэ февралиин 14 болотор) тэрэ списогээ бүгэдэниитын хараха газарта үлгэжэ, тэрэнэй зүбөөр зохёогдоһониие, бүхы һунгагшадай тэндэ оруулагдаһаниие шалгаха зэргэтэй.

Ямар хүн һунгагшадай списогтэ оруулагдаха эрхэтэйб? Список зохёохо үедэ тус Соведэй территори дээрэ саг үргэлжэ гү, али саг зуура һуужа байһан, һунгалтын эрхэтэй, һунгалта болохо үдэр 18 наһа хүрэһэн (тайлбарилан хэлэбэл, 1940 ондо түрэһэн) түрүүшынхеэ һунгаха эрхэтэнһээ эхилээд, эрхэтэн бүхэн һунгагшадай списогтэ оруулагдадаг юм. Тиихэдээ тэдэнэй нэрэ, обог, фамили, түрэһэн он, һара, үдэрнүүд тон зүбөөр заагдаһан байха ёһотой. Хэрбээ ямар нэгэн һунгагшые һунгуулиин списогтэ оруулангүй үлөөгөө һаа, тэрэнэй һунгаха эрхые хаһаһантай адли болоно гээшэ. Имагтал сүүдэй шиидхэбэреэр һунгуулиингаа эрхэ хаһагдаһан, мүн ухаа муутай хүнүүд списогтэ оруулагдадаггүй.

Ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет эрхэтэниие һунгагшадай списогтэ оруулхын тула тэдэнһээ ямар нэгэн документ гү, али мэдүүлгэ гэхэ мэтэ эридэггүй, харин өөһэдтөө байһан документнүүдэй үндэһэн дээрэ список табидаг юм.

СССР-эй Конституциин 134-дэхи статьягай ёһоор, СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгалта бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхые үндэһэ болгожо хэгдэдэг байна. Тиимэһээ һунгагша бүхэн һунгагшадай нэгэ списогтэ оруулагдадаг юм.

Һунгагшадай списогэй зүбөөр зохёогдоһониие шалгаха гээшэ тон харюусалгатай хүдэлмэри болоно. Тиимэһээ һунгагшадые списогтэй түрүүн эртээнһээ танилсуулха хэрэгтэй. Һунгагшадай нэрэ, обог, фамили гү, али түрэһэн һара, оной список соо буруугаар оруулагдаһан гү, али миин орхигдоһон байбал, энээн тухай һунгагшад өөһэдөө ажалшадай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедтэ сэхэ, үгышье һаа, мүн участогай комиссяар дамжуулан мэдүүлгэ бариха ёһотой. Иимэ мэдүүлгэ 3 хоногой болзорто харагдажа, зохихо шиидхэбэри гаргагдажа, заһабари оруулагдаха зэргэтэй. Хэрбээ гүйсэдхэхэ комитедэй гаргаһан шиидхэбэриие буруу гэжэ һанабал һунгагша энээн тушаа хэрэг арадай сүүдтэ бариха эрхэтэй. Энэ мэдүүлгыень арадай сүүд 3 хоногой туршада хаража үзөөд, өөрынгөө шиидхэбэри гаргадаг юм. Арадай сүүдэй шиидхэбэриие болюулха эрхэ засагай ямаршье органдо үгы байна.

Һунгагшадай список һунгуулиин участок бүхэндэ 3—3 хэһэгээр бэшэгдэдэг. Тэдэнэй нэгэниинь ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ хадагалагдадаг, нүгөөдэнь хүнэй харахаар газарта үлгэгдэжэ шалгагдадаг, гурбадахинь һунгуулиин болохо үдэр һунгуулиин участогай комиссида үгтэдэг.

Нэгэ газарта һунгагшадай списогтэ ороһонойнгоо һүүлээр тэрэ газарһаа ондоо нютаг нүүжэ гү, али албанай хэрэгээр ошохо ушар үзэгдэдэг. Иимэ ушарай гарабал, һунгагшадта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоһон формотой «һунгаха үнэмшэлгэ» тус тус гүйсэдхэхэ комитет үгэхэ уялгатай. Иимэ үнэмшэлгэтэй ерэһэн эрхэтэн гүйсэдхэхэ комитедээр һунгагшадай списогтэ оруулагдадаг, харин һунгуулиин үдэр ерээ һаа, һунгуулиин участогай комиссяар списогтэ оруулагдадаг.

Һунгагшадай список зүбөөр зохёожо, һайса шалгаха гээшэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, һунгуулиин участогай комиссинуудай, партийна организацинуудай, агитаторнуудай шухала зорилго болоно.

Манай шатаршад дундуур ябалсана

«Урожай» гэжэ һайндуранай бүлгэмэй Центральна Соведэй түрүү һуурин түлөө хүдөө нютагуудай шатаршадай мүрысөөн Ростов-на-Дону городто үнгэргэгдэжэ байна. Энэ мүрысөөндэ зононууд хоорондын дунда илаһан команданууд хабаадалсана. Тэдэнэй тоодо: Бурят-Монголой, Яхадай АССР-нүүдэй, Красноярска хизаарай, Челябинска, Ростовско, Московско, Курска, Вологодско, Кемеровскэ, Саратовска областьнуудай шатаршад бии.

Мүрысөөнэй түрүү һуурин түлөө түрүүшын үдэрһөө шангаа тулалдаан боложо эхилһэн байна. Мүнөө дүрбэн уулзалгын болоод байхада, Бурят-Монголой шатаршад эрхим һайн амжалта туйлажа шадаагүйшье һаа, бараг лэ ябалсажа байна.

Манай шатаршад Челябинска областиинхидтой түрүүшынхеэ уулзажа, 2:3 гэһэн тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Гэбэшье, шатаршад Л. Гармаева Н. Галанов хоёр бэрхээр наадажа, диилээ. Удаань Красноярскын шатаршадтай уулзахадаа, манайхид түбэгтэйшэг байдалтай ушараа. Тиигэжэ 3:2 гэһэн тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Энэ уулзалгын дүнгые бүхыдэнь харахада, шатаршад Галданов, Попов шүүһэн, Власов, Берсудский гэгшэд тэнсэһэн, шатаршан Гармаевамнай шүүгдэһэн байна.

Манай командынхид гурбадахи, дүрбэдэхи уулзалгадаа Курска, Ростовско областиин шатаршадтай тэнсээ.

Үнгэргэгдэһэн дүрбэн уулзалгын удаа манай шатаршад — Галданов абажа боломоор дүрбэн очкоһоо 2½ очкотой, Власов, Берсудский гэгшэд 2—2, Гармаева, Панов гэгшэд 1½ очкотойнууд болоод ябана.

Саратовска областиин, Яхадай АССР-эй шатаршад түрүүлжэ ябанхай. Манай республикын шатаршад үнгэрһэн 4 уулзалгын удаа 5-дахи һуурида ябажа байна. Хэдэн область, республика хоорондын мүрысөөндэ табадахи һуурида ябахадаа, манай шатаршад дундаһаа дээгүүр ябана гэхэдэ алдуу болохогүй. Саашадаа бүри һайнаар наадахынь шатаршадтаа хүсэмөөр лэ байна. Мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Н. Иванов.

Шэнэ фермынхидэй амжалта

Закаменай аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлэй намар «Хулзарга» гэжэ нютагта шэнэ фермэ байгуулһан юм. Энэ фермэдэ 5—6 залуу һаалишад ошоод, ороласотой һайнаар ажаллажа байна. Тэдэнэй даажа байһан 100 үнеэн тамир шадалаа гээнгүй ондо орожо байна зуураа, һү үгэлгээ үдэр ерэхэ тудам нэмэжэ байна.

Залуу һаалишад өөһэдынгөө ажалда түрүүшүүлэй дуй дүршэл хэрэглэн, үнеэдэ булеэн уһаар уһална, һү үгэһэнэйнь хэмжээгээр ноормолжо эдеэлүүлнэ. Иигэжэ малаа харууһалһанайнгаа ашаар фермын коллективэ үнеэн бүриһөө удэр бүхэндэ 7—8 литр һү һаадаг болоо.

Мүнөө СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтын хүндэлэлдэ тэдэнэр бүри ехэ һү һаахаар шиидэнхэй.

Г. Тугутов.

Залуу хүдэлмэришэдэй эдэбхи

Гудок дуугаржа, углөөнэй халаанай эхилһэн дохёо тэмдэг үгэнэ. Заводой хүдэлмэришэд хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдээ бариһаар, хоорондоо хөөрэлдэһөөр хүдэлмэриингөө талмай тээшэ алхалалдана.

— Фаина Михайловна, мүнөөдэр гэмгүй дулаан хэбэртэй гү даа?—гээд сугтаа ажалладаг нүхэртөө хандана.

— Хари, үсэгэлдэрэйхиһөө бараг хэбэртэй, тиигэзшье һаа, жабартайхан ха,—гэлдэһээр тэдэнэр хүдэлмэриингөө байрада хүрэжэ ерэнэ.

Эдэ хөөрэлдэгшэ хоёрнай заводой үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн Фаина Михайловна Хомяк, заводой түрүү слесарь Раис Сафронович Гореев гэгшэд. Мүнөө эдэнэр Байгалай загаһашадта шухала юумэ бүтээлсэжэ байнхай.

Нүхэр Гореев энэ заводто 1945 ондо жиирэй хүдэлмэришэнөөр ажалһан юм. Залуу хүн туладаа нүхэр Гореев һуралсалаа дээшэлүүлхые оролдожо байдаг.

— Заводто түрүүшынхеэ ажаллажа эхилхэдэмни түбэгтэйшэг лэ байгша һэн. Эрдэмгүйгөөр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн болохонь бэрхэтэйшэг байна гэжэ хадуужа абаа һэм,—гээд нүхэр Гореев хөөрэнэ.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо Раис Сафронович городой хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын һургуулида юм үзэжэ эхилһэн байгаа. Нүхэр Гореев энэ һургуулидаа һайнаар һуралсажа, арбадахие дүүргээд, мүнөө политехническэ институтда заочноор һуралсажа байнхай. Нүхэр Гореев мүнөө заводой түрүү слесарьнуудай нэгэнинь гэжэ тоологдодог. Энэ түрүү хүдэлмэришэн үнгэргэшэ жэлдэ хэзээ хэээнэйхиһээ һайнаар, оролдосо ехэтэйгээр ажаллаа. Энээниень юун гэршэлнэб гэхэдэ, заводой дирекци, партийна, комсомольско организацинууд үнгэрэгшэ жэлэй дүн гаргахадаа Раис Гореевэй туйлаһан амжалтые тэмдэглэн, заводой хүндэлэлэй доскада бэшэһэн байна.

Нүхэр Гореевтэл алли һайнаар ажалладаг залуушуул заводто

нилээд олон юм. Тэдэнэрэй тоодо Антонов, Томский, Шестаков, Нипарчук, Хомяк гэгшэдые нэрлэмээр. 1954 ондо ФЗУ дүүргээд тус заводто ажаллахаар ерэһэн эдэ залуушуул баян дүршэлтэй болоо. Тиихэдэ эдэнэр котельщигэй мэргэжэлһээ гадна, электрогагнуурщын мэргэжэлдэ һураһан байна.

—Дурсагдагша нүхэднай заводто ажаллажа эхилһэн үдэрһөө хойшо үдэр, халаан бүриингөө даабаринуудые дүүргэхые оролдодог, шадамар бэрхэ хүбүүд байха,—гэжэ котельщигүүдэй бригадын бригадир Алексей Семенович Левагин хөөрэнэ.

Заводой котельщигууд, электрогагнуурщад үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн үдэрнүүдтэ газаа ажаллабашье, шанараа доошолуулнагүй.

Эдэнэр СССР-эй Верховно Соведтэ болохо һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын зорилгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо) слесарь Раис Гореев ажаллажа байна. Фаина Михайловна Хомяк гагнуур хэнэ.

Б. Цыремпилов, Д. Балданов.

Лотерейн билет олоор тараагдана

Зэдын аймагай Борьёогой сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд шүүбэритэ лотерейн билетые эдэбхитэйгээр худалдан абана. Хэдыхэн үдэрэй турша тэндэ 6 мянган түхэригтэ лотерейн билет тараагдаба.

Колхозой 2-дохи комплексно бригадын бригадир нүхэр Д. Ванчиков, колхознигууд Д. Цыбикжапов, Ц. Сагалеев, Д-Н. Дашиев, Б. Чимитов тус тустаа 500 түхэригэй билет худалдан абабад. Мүн үбгэн дархан Бата Бадмаев 200 түхэригэй билет абаа.

Д. Цыремпилов.

Ажалшадта кино, концерт олоор харуулха шухала

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл

Һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн парти, правительствын шиидхэбэрине амжалтатайгаар бэелүүлхын тула унаһан малгайгаа абангүй оролдожо байһан малшадайнгаа культурна эрилтые гүйсэдөөр хангаха, тэрэ тоодо уни бутарма дулаан клубудые нээхэ, кинокартинануудые хирэ хирэ болоод лэ харуулжа байха гээшэ аймагуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай нангин уялга болоно.

Гэхэтэй хамта, зарим аймагуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд нютагайнгаа ажалшадай эрилтые гүйсэдөөр хангажа шаданагүй.

Эдэ баримтануудые гэршэлхын тула манай газетэдэ үдэр бүри абтадаг бэшэгүүдые хаража үзэе:

—Үбэл, хабарай үедэ малшадай ажал ехэшье, харюусалгатайшье болодог. Энэ үедэ тэдэндэ кино, концерт саг үргэлжэ харуулха гээшэ угаа шухала байна. Гэхэ зуура, манай Торидо энэ хүдэлмэри тэсэшэгүй муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үнинэйшье кино хараагүй. Тиихэдэ тус колхозой 3-дахи комплексно бригада Подхулдочи гэжэ нютагта һуурижанхай.

Энэ нютагай душэ гаран айл, мал ажалай 6 гүүртэ, отара, мүн эхин һургуулиин багшанар жэл шахуу кино, концерт харанагүй. Тэрэшэлэн «Улаан Тори» колхозой гэшүүд кино үсөн харана. Аймагай центртэ бии нэрэтэй уранһайханай агитколлектив колхозуудаар ябанагүй,—гэжэ нүхэр **Дугаров** мэдээсэнэ.

—«Октябрь» колхозой гэшүүд сэбэр, һаруул клуб хүлеэһээр гурбан жэл болоо,—гэжэ хүдөө бэшэгшэ нүхэр **Бадмаев** байха энэ аймагһаа мэдээсэнэ.

Закаменай аймагһаа нүхэд **Очиров, Доржиев** гэгшэдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, «Дружба» колхозой, Санага нютагай ажалшадта кино муугаар харуулагдаар үргэлжэлһөөр.

Аймагай культурын таһагай нүүдэл киноустановкошье һүүлэй декабрь, январь һаранудта харагдадаһан графигай ёһоор кинокартина харуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Сагангын киноустановко декабрь, январь һаранудта хараалагдаһан түсэбөө дүүргээгүй.

—Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой Дэбэ гэжэ нютагай ажалшад һаража улүү болоо, кинокартина харагдабгүйди. Энэ нютагтамнай хамта дээрээ 40-өөд үрхэтэ айл, колхозой малай гүүртэ, отара һуурижанхай юм,—гэжэ нүхэр **Тугутов** Сэлэнгын аймагһаа мэдээсэнэ.

—Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ (Улан) колхозой Хүнтэй, Алаачи нютагуудта түбхинэһэн малай гүүртэ, отаранууудай хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Тиихэдэ бии нэрэтэй улаан булан соонь «шонын хүлдэхөөрэ хүйтэн, шатар, даам, домино, гавегэ, журнал гэхэ мэтэ юумэн үгы. Кино харуулагдадаггүй. Улаан буланһаа түлижэ дулаасуулха гэхэдэ түлеэн байхагүй. Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев, партийна организацинь секретарь нүхэр Цыдыпов) малшадайнгаа культурна эрилтэдэ һаналаа багаар табина,—гэжэ редакцида ерэһэн бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

Иимэ байдалтай саашадаа эбсэжэ болохогүй.

Дурсагдагша аймагуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд бии байгаа дутуу дундануудаа усадхажа, малшад, хонишодойнгоо культурна эрилтые һайнаар хангаха зэргэтэй.

ХИЛЫН СААНАҺАА

СССР-эй оруулһан дурадхалнуудые дэлхэйн олониитэ һайшаана

США-гэй президент Эйзенхауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн шэнэ бэшэгтэ бүхы дэлхэйн олониитэ гол анхаралаа хандуулһаар. Советскэ Союз түгшүүрилтэ шангa байдалые үнэхөөрөөл һуларуулхын, энхэ тайбан байдал тогтоохын хойноһоо оролдожо байһан гэжэ дэлхэйн хүн түрэлтэн энэ бэшэг соохоо хараба.

Уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зорилгоор гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөө шадаал һаа түргэнөөр зарлахын түлөө Советскэ Союз эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Харин тиихэдэнь америкынхид «эб найрамдал тогтоохо тухай» хубхай хоохон үгэнүүдые хэлээд лэ, бодото дээрээ ямаршье тұһатай юумэ хэжэ үгэнгүй гэжэ Хитадай «Жэньминьжибао» газетэ бэшэбэ. Гадаадын хэрэгэй министрнүүд урид уулзажа, дээдэ тушаалтанай зүблөө бэлэдхэхэ ёһотой гэжэ Холбоото Штадууд дурадхаа. Тэдэ «хүсэ баримталан хэрэглэхэ политикые» үүсхэдэг Даллес мэтын хүнүүдтэ дээдэ тушаалтанай зүблөө бэлэдхэхэ хэрэг даалгабал, энэ зүблөө зарлалгые бүри орёо болгохо байна гэжэ газетэ мэдүүлнэ. Советскэ Союзай баримталдаг һанамжые бүхы дэлхэйн арадууд улам эдэбхитэйгээр, халуунаар дэмжэхэ байһанинь дамжаггүй гэжэ, тэдэ арадууд Холбоото Штадуудай саашадаа яахаа байһанинь анхааралтайгаар хүлеэн ажаглажа байна гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Эгээл дээдэ тушаалтанай зүблөө зарлаха гэһэн эрилтэ бүхы дэлхэйн, тэрэ тоодо олон капиталис ороной олониитэ табижа байна гэжэ Хитадай ондоо—«Дагунбао» газетэ бэшэнэ.

Дэлхэйн арадууд шэнэ дайнай аюулые зайсуулха, эбтэй эетэйгээр зэргэ оршон байха гэжэ эрмэлзэнэ. Советскэ Союзай оруулһан дурадхалнууд энэ эрмэлзэлгэтэйнь бүрин тааралданхай гэжэ Н. А. Булганинай шэнэ бэшэгтэ зориулһан түрүү статья соогоо Сириин «Ап-нур» газетэ тэмдэглэбэ.

Дээдэ тушаалтанай зүблөөн дээрэ зүбшэхэ гэжэ Н. А. Булганинай дурадхаһан асуудалнууд эгээл шухала болоод байна. Юундэб гэхэдэ, эдэ асуудалнуудай шиидхэгдэхэдэ, энхэ тайбан байдал тогтонихохо, хүн түрэлтэн һанаагаа амжаха, сэдьхэл тэнюун һуудаг болохо бшуу гэжэ Чехословакиин «Руде Право» газетэ бэшээ.

Баруун Германиин бундестагай түрүүлэгшэ д-р Герстенмайер гэгшэ «Штутгартер Цейтунг» газетын түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө, нигэжэ мэдүүлээ: эгээл дээдэ тушаалтанай зүблөөн дээрэ 9 асуудал зүбшэхэ гэжэ Эйзенхауэртэ премьер-министр Булганиный эльгээһэн бэшэг соо дурадхагдана. Хэрбээ эдэнһээ гадна үшөө нэгэ асуудалые—Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалые зүбшэнхэлсэхэ гэжэ шиидхэгдээ һаань лэ, би дурадхагдаһан бүхы 9 асуудалые дэмжэхэб.

(ТАСС).

Египедэй национальна суглаанда

КАИР, февралиин 6. (ТАСС). Хэдэн зуун жэлэй турша араб изагуурта арадууд нэгэдхэ гэжэ эрмэлзэжэ байгаа. Мүнөө хэдэн араб ороной бэеэ даанхай болоһоной һүүлээр лэ тэдэнэр нэгэдэхэ аргатай болобо гэжэ национальна суглаанай тухай заседани дээрэ февралиин 5-да президент Гамаль Абдель Насер мэдүүлээ.

Һаяхан Каирта Египет Сири хоёрой хоорондо хэлсээн боложо, Арабуудай Нэгэдэмэл Республика байгуулха гэһэн шиидхэбэри абтаа юм.

Энэ республика хадаа президент түрүүтэй демократическа гүрэн байха гэжэ Насер хэлэбэ. Гүрэнэй толгойлогшо гүйсэдхэхэ засаг бэелүүлхэ, тэрэнэй томилһон министрнүүд гүрэндэ туһалха. Хуули гаргаха эрхэтэй юрэнхы совет байха. Тус республика нэгэ тугтай, арадай ниитэ армитай байха юм.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республика түрүүшын үедэ иимэ гол ёһоноуудые баримталха гэжэ хэлсэгдэбэ гээд президент тэмдэглээ.

1) Арабуудай Нэгэдэмэл Республика бэеэ даанхай, сүлөөтэй, демократическа республика мүн. Тэрээндэ ородог арадууд—араб яһатан.

2) Хуулиин ёһоор элдэб эрхэ сүлөөнүүд бэелүүлэгдэхэ.

3) Хуулиин үндэһөөр бүхы эрхэтэд һунгаха эрхэтэй. Ниитын ажабайдалда хабаадаха гэшэ эрхэтэдэй уялга мүн.

4) Национальна суглаан гэжэ нэрлэгдэхэ палата хуули гаргаха эрхэтэй байха. Республикын президент указ гаргажа, энэ палатын гэшүүдые томилхо. Национальна суглаанай гэшүүдэй хахадынь Сириин депутадуудай палатын болон

Египедэй национальна суглаанай гэшүүдһээ томилогдохо ёһотой.

5) Республикын президент гүйсэдхэхэ засаг эрхилхэ.

6) Энгэй үмсэ хууляар хамгаалагдаха, харин тэрэнэй социальна үүргые хуули тодорхойлхо. Арад зоной аша туһадал хэрэглэгдэхэ байгаа энгэй үмсые хуряажа болохо, тиихэдэ хуулиин ёһоор тэрээнэй орондонь тусхай түлөөһэ үгэхэ.

7) Имагтал хуулиин ёһоор налогууд тогтоогдохо, хубилагдаха гү, али болюулагдаха байха. Хуулида дурсагдаһан ушарнуудһаа ондоогоор хэншье налогой түлбэриһөө сүлөөлэгдэхэгүй.

8) Сүүдэй системэ бэеэ даанхай байха, тиихэдээ хуулида хараалагдаһанһаа бэшэ ондоо ямаршье эрхэ түлөөлэлгэтэй байхагүй.

9) Сири болон Египедэй хуулинуудай үндэһөөр абтаһан бүхы шиидхэбэринүүд байһан газартаа бэелүүлэгдэжэл байха юм. Хуулинуудые болюулжа гү, али заһажа болохо.

10) Нэгэдэмэл республика хоёр районһоо—Сири Египет хоёрһоо бүридэнэ гэхэ мэтэ бусад хэдэн пунктнүүд хараалагдана.

Һүүлээрнь национальна суглаанай түрүүлэгшэ эль-Богдади Сириин президент Шукри Куатлиин бэшэг уншаа. Тэрээн соонь Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президентдэ Насерые һунгаха гэһэн дурадхал оруулагдаа.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президентээр Гамаль Абдель Насерые һунгаха гэһэн дурадхалые дэмжэхэ, мүн энэ республикын президентые һунгаха тушаа февралиин 21-дэ арад зоной дунда асуулта үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэрине национальна суглаан нэгэн дуугаар баталан абаба.

Амстердам городто айхабтар олон юумэн—стул, кровать, корзина, бутылка гэхэ мэтын хэрэгтэй бэшэ хуби һубаг каналнууд бии юм. Тэдэнэй элдэб оршоһон велосипедүүдые гаргажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ хүн канал соо орошоһон велосипед каналай оёорһоо гаргадаг юм. Тэрэ часай турша заримдаа 12—15 велосипед каналай оёорһоо гаргана.

ТАСС-эй фотохронико.

Корейн Арадай-Демократическ... публикадахи Кансенске булад... даг заводой хүдэлмэришэд 19... түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн д...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: булад ... Кансенска заводой цех соо.

ТАСС-эй фо...

Сириин парламент...

ДАМАСК, февралиин 6. ... Сириин парламентын засед... рэ президент Шукри Куатл... хэлэжэ, бэеэ даанхай байда... түлөө Сириин арадай тэмс... хай хөөрөө.

Египедтэй бидэнэй нэгэдэ... тай байһые империалистну... гоод, энэ эрмэлзэлгые... дынгөө һанаашаар, хорото... гоор хэрэглэхэ, бидэнние... түримхэй элдэб булэглэ... оруулха гэжэ нэдэһэн бай... президент хэлэбэ. Гэбэш... бууд империалистнуудай ... то ябуулгыень бурууту...

Үгынгөө түгэсхэлдэ Шукр... ли энэ түрүүшын президент... маль Абдель Насерые һунг... һэн дурадхал оруулба.

Арабуудай Нэгэдэмэл Респ... байгуулха тухай шиидх... тэрэшэлэн түрүүшын үедэ ... лагдаха конституциин гол ... дые парламент һайшаагаа... серые президент болгохо т... радхалые парламент дэмжэ...

СССР-һээ ээзэлээр мү... абаха тухай хуули... проектые Индонез... парламент һайшаа...

ДЖАКАРТА, феврал... (ТАСС). Экономикын, мүн т... талаар СССР болон Инд... Республикын хоорондо нэгэ... рилсан ажаллаха тухай хэлс... оной сентябриин 15-да батал... юм. Энэ хэлсээнэй үндэһө... һээ 100 миллион доллар м... лээр абаха тухай хуулиин п... Индонезиин парламент фе... 5-най үдэшэлэн һайшаагаа. ... абтаха энэ мүнгэн Индонез... номикые хүгжөөхэ хэрэгт... лагдаха.

Франциин засагаа... Польшын судные х... бусаар зогсоог...

ВАРШАВА, февралиин 6. ... Касабланка ошохоёо Атлант... дага тамаржа ябаһан П... «Висла» гэжэ судные Франц... лайн-сэрэгэй флодой суднан... ралиин 3-да зогсоогоо гэжэ... шын хэблэлэй агентство м... «Вислын» капитанай бурууд... шье һаань, нэгэ офицер 4 ма... хамта документнүүдые ... Польшын судныи трюм соо... раа. «Висла» Генуйдэ нүүр... шажа буулгаад, фосфат ... Марокко хоорһоо ошохо... байгаа.

Эдэ хэрэгые һаадуу... ... Франциин засаг ... лэнэ, Парижда байдаг П... Арадай Республикын элшэ... Станислав Гаевский Франц... вительствода буруушаалта ... гээ.

Ларрасабалиин мэдүү...

НЬЮ-ЙОРК, феврал... (ТАСС). Венесуэлын прав... вын хүнтые толгойлогшо Л... баль гэгшэ тэндэ байдаг ... нефтиин компаниинуудай хү... лэгшэдтэй уулзажа, ... нефть ашаглаха талаар та... хуушан хэлсээ мүнөөнэй пра... ство тон наринаар сахих... дахин найдуулаа.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00653. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №

Москва... 1958 о...